

ISSN 1401-3509

Innehållsförteckning

Utkom från trycket den 5 oktober 2007

HSVFS 2007

Nr 7

Författningar, allmänna råd

7 Högskoleverkets föreskrifter om behörighetsbevis för lärare med utländsk utbildning

Denna utgivning av HSVFS omfattar material som t.o.m. den 7 september 2007 inkommit till Högskoleverket.

Högskoleverkets föreskrifter om behörighetsbevis för lärare med utländsk utbildning;

HSVFS 2007:7

Utkom från trycket
den 5 oktober 2007

beslutade den 25 september 2007.

Högskoleverket föreskriver¹ följande med stöd av 2 § andra och tredje styckena samt 3 § förordningen (1999:1421) om behörighetsbevis för lärare med utländsk utbildning.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Föreskrifterna i 2–5 kap. är en del i genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer² och ska tillämpas på en sökande som har en utländsk lärarutbildning och har sådana yrkeskvalifikationer som följer av

- EG-rätten,
- avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), eller
- avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan, och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer.

2 § Föreskrifterna i 6 kap. ska tillämpas på andra sökande med utländsk lärarutbildning än de som avses i 1 §.

3 § Den som ansöker om ett behörighetsbevis enligt dessa föreskrifter ska ha

1. lägst betyget godkänd i kärnämnet svenska kurs B eller kärnämnet svenska som andraspråk kurs B vid gymnasial vuxenutbildning,
2. gått igenom en av universitet eller högskola anordnad undervisning i svenska för utomnordiska studenter med godkänt resultat,
3. godkänt resultat på särskilt test i svenska för universitets- och högskolestudier (TISUS) eller på prov i svenska som avslutar den undervisning som avses i punkt 2, eller
4. motsvarande kunskaper.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 255, 30.9.2005, s. 22, Celex 32005L0036).

² EUT L 255, 30.9.2005, s. 22 (Celex 32005L0036).

Första stycket gäller inte sökande som har svenska, danska, färöiska, isländska eller norska som modersmål.

4 § Den som uppfyller villkoren för att få ett behörighetsbevis enligt bestämmelserna i 3 § och 2–5 kap. har rätt att efter ansökan till Högskoleverket använda den akademiska titel som han eller hon enligt lag eller annan författning får använda i det land där titeln utfärdats och på detta lands språk. Högskoleverket ska i behörighetsbeviset ange titeln (och i tillämpliga fall förkortningen av den) samt namn och plats för den institution som utfärdat titeln.

2 kap. Definitioner

1 § I dessa föreskrifter ska vissa begrepp ha den betydelse som anges i detta kapitel om inte annat anges särskilt.

2 § Med *EES-land* avses medlemsstater i Europeiska unionen samt Island, Liechtenstein och Norge. Vad som sägs om EES-land ska även gälla Schweiz.

Med *tredje land* avses andra länder än de som nämns i första stycket.

3 § Med *reglerat yrke* avses en eller flera former av yrkesverksamheter för vilka det genom lagar eller andra författningar, direkt eller indirekt, krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande (eller någon form av utövande) av verksamheten. Med ”någon form av utövande” ska i synnerhet förstås användandet av en yrkestitel när det i lagar eller andra författningar finns bestämmelser om att denna yrkestitel endast får användas av den som innehar en viss yrkeskvalifikation.

4 § Med *yrkeskvalifikationer* avses

- kvalifikationer som intygas i ett bevis på formella kvalifikationer,
- kvalifikationer som intygas i ett sådant kompetensbevis som anges i 3 kap. 3 § a–c, och/eller
- yrkeserfarenhet.

5 § Med *bevis på formella kvalifikationer* avses examens-, utbildnings- eller annat behörighetsbevis för en yrkesutbildning som huvudsakligen har genomgått i ett EES-land och som har utfärdats av en myndighet i ett EES-land som har utsetts i enlighet med denna stats lagar eller andra författningar.

6 § Med *reglerad lärarutbildning* avses all utbildning som har utformats särskilt för utövandet av läraryrket och som omfattar utbildning

som vid behov kompletteras med yrkesutbildning, provtjänstgöring eller yrkesutövning.

Utformningen av och nivån på den yrkesutbildning, provtjänstgöring och yrkesutövning som avses i första stycket ska fastställas i det berörda EES-landets lagar eller andra författningar eller övervakas eller godkännas av den för ändamålet utsedda myndigheten.

7 § Med *yrkeserfarenhet* avses det faktiska och lagliga utövandet av läraryrket i ett EES-land.

8 § Med *skola* avses det offentliga skolväsendet för barn och ungdom samt förskola, fritidshem och fristående skola.

3 kap. Behörighetsbevis enligt direktiv 2005/36/EG

1 § I 2–12 §§ anges förutsättningarna för att få ett behörighetsbevis. Även om en sökande uppfyller kraven i dessa bestämmelser kan Högskoleverket ställa ytterligare krav enligt bestämmelserna i 13–15 §§.

Vid tillämpningen av detta kapitel ska det läraryrke som den sökande vill utöva i Sverige anses vara detsamma som det yrke han eller hon är behörig för i ett annat EES-land, om verksamheterna är jämförbara.

Kvalifikationsnivåer

2 § I 3–7 §§ delas yrkeskvalifikationer in i de kvalifikationsnivåer som behövs för tillämpningen av 10–12 §§.

3 § Med yrkeskvalifikationer på *kvalifikationsnivå A* avses ett kompetensbevis som har utfärdats av en behörig myndighet i ett EES-land i enlighet med det landets lagar eller andra författningar utifrån

- a) en utbildning som inte utgör en del av ett utbildnings- eller examensbevis enligt 4–7 §§,
- b) ett särskilt prov som inte föregås av någon utbildning,
- c) att den sökande utövat läraryrket i ett EES-land på heltid under tre år i följd eller på deltid under motsvarande tid under de senaste tio åren, eller
- d) en allmän utbildning på grundskole- eller gymnasienivå som visar att innehavaren har allmänna kunskaper.

4 § Med yrkeskvalifikationer på *kvalifikationsnivå B* avses ett bevis på avslutad gymnasieutbildning som omfattar

- a) allmän utbildning, som har kompletterats med annan utbildning än sådan som avses i 5 § och/eller med den provtjänstgöring eller

yrkesutövning som krävs utöver den avslutade gymnasieutbildningen, eller

- b) teknisk eller yrkesinriktad utbildning, som i förekommande fall har kompletterats med annan utbildning än sådan som avses i 5 § och/eller med den provtjänstgöring eller yrkesutövning som krävs utöver den avslutade gymnasieutbildningen.

5 § Med yrkeskvalifikationer på *kvalifikationsnivå C* avses

- a) ett examensbevis över en avslutad annan eftergymnasial lärarutbildning än sådana eftergymnasiala lärarutbildningar som avses i 6 och 7 §§ på minst ett år eller på deltid under motsvarande tid samt den yrkesutbildning som eventuellt krävs utöver denna utbildning, eller
- b) ett examensbevis över sådan avslutad utbildning som anges i bilaga II till direktiv 2005/36/EG, om utbildningen motsvarar den utbildningsnivå som avses i a och ger en jämförbar nivå av yrkesskicklighet och förbereder den studerande för jämförbart ansvar och verksamhet.

Den lärarutbildning som avses i första stycket a ska normalt ha som tillträdeskrav en avslutad gymnasial utbildning med den inriktning som krävs för behörighet till universitet eller annan högre läroanstalt.

6 § Med yrkeskvalifikationer på *kvalifikationsnivå D* avses ett examensbevis över en avslutad lärarutbildning på eftergymnasial nivå på minst tre år och högst fyra år eller på deltid under motsvarande tid samt den yrkesutbildning som eventuellt krävs utöver denna utbildning. Examen ska ha avlagts vid ett universitet eller en högskola eller motsvarande utbildningsanstalt.

7 § Med yrkeskvalifikationer på *kvalifikationsnivå E* avses ett bevis över att innehavaren har avlagt en lärarexamen från en eftergymnasial utbildning på minst fyra år eller på deltid under motsvarande tid samt vid behov den yrkesutbildning som eventuellt krävs utöver denna utbildning. Examen ska ha avlagts vid ett universitet eller en högskola eller annan likvärdig utbildningsanstalt.

Jämställda utbildningar

8 § Bevis på formella kvalifikationer som har utfärdats av en behörig myndighet i ett EES-land ska jämföras med bevis på formella kvalifikationer över sådana utbildningar som avses i 3–7 §§ (inklusive kvalifikationsnivån), om beviset gäller en avslutad utbildning

- a) som har genomgått i ett EES-land,
- b) som är erkänd som likvärdig av detta EES-land, och
- c) som i detta EES-land ger samma rätt till tillträde till eller utövan-

de av läraryrket eller förbereder för utövandet av läraryrket.

9 § Enligt samma villkor som anges i 8 § ska yrkeskvalifikationer som tilldelar innehavaren förvärvade rättigheter jämföras med ett sådant bevis på formella kvalifikationer som avses i denna paragraf. Det gäller även om dessa kvalifikationer inte uppfyller de krav som har fastställts i det ursprungliga EES-landets lagar eller andra författningar för tillträde till eller utövande av läraryrket.

Vad som sägs i första stycket gäller särskilt om det ursprungliga EES-landet har höjt de krav på utbildning som är en förutsättning för tillträde till och utövande av läraryrket och om en sökande, som har gått igenom tidigare utbildning som inte uppfyller de nya kraven, tilldelas förvärvade rättigheter med stöd av lagar eller andra författningar. I ett sådant fall ska denna tidigare utbildning, vid tillämpningen av 10–11 §§, anses motsvara nivån på den nya utbildningen.

Förutsättningar för att få ett behörighetsbevis

10 § En sökande ska få ett behörighetsbevis av Högskoleverket om han eller hon innehar det kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som krävs av ett annat EES-land för att få tillträde till eller utöva läraryrket i det landet. Kompetensbeviset eller beviset på formella kvalifikationer ska ha utfärdats av en behörig myndighet i ett EES-land enligt det landets lagar eller andra författningar och intyga att innehavarens yrkeskvalifikationer minst motsvarar den kvalifikationsnivå som ligger närmast före den kvalifikationsnivå enligt 3–7 §§ som Sverige kräver för olika läraryrken. Av bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) framgår att en lärarexamen uppnås efter genomgången utbildning vid ett universitet eller en högskola på mellan tre år och fem och ett halvt år, dvs. yrkeskvalifikationer på kvalifikationsnivåerna D och E enligt 6 och 7 §§.

Av 8–9 §§ framgår att vissa utbildningar är jämförbara med bevis på formella kvalifikationer över sådana utbildningar som avses i 3–7 §§, även vad gäller nivån.

När det för det läraryrke som ansökan avser krävs en examen som enligt föreskrifterna i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) utfärdas efter fullgjorda kursfordringar om 240 högskolepoäng, ska den sökande, med undantag från bestämmelserna i första stycket andra meningen, få ett behörighetsbevis om han eller hon har ett kompetensbevis på kvalifikationsnivå C.

11 § En sökande ska också få ett behörighetsbevis av Högskoleverket om han eller hon har utövat läraryrket på heltid under minst två år under de senaste tio åren i ett EES-land där läraryrket inte är ett reglerat yrke och har ett eller flera kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer som

a) visar att innehavarens yrkeskvalifikationer minst motsvarar den

kvalifikationsnivå som ligger närmast före den kvalifikationsnivå enligt 3–7 §§ som Sverige kräver för olika läraryrken,

- b) visar att innehavaren har förberetts för att utöva läraryrket, och
- c) har utfärdats av en behörig myndighet i ett EES-land.

Av 8–9 §§ framgår att vissa utbildningar är jämställda med bevis på formella kvalifikationer över sådana utbildningar som avses i 3–7 §§, även vad gäller nivån.

När det för det läraryrke som ansökan avser krävs en examen som enligt föreskrifterna i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) utfärdas efter fullgjorda kursfordringar om 240 högskolepoäng, ska den sökande, med undantag från bestämmelserna i första stycket a, få ett behörighetsbevis om han eller hon har ett kompetensbevis på kvalifikationsnivå C

Kravet i första stycket på två års yrkeserfarenhet får inte ställas när det eller de bevis på formella kvalifikationer som sökanden har, gäller som bevis på en reglerad lärarutbildning på de kvalifikationsnivåer som anges i 4–7 §§.

12 § Som bevis på formella kvalifikationer enligt 10–11 §§ ska också betraktas varje bevis på formella kvalifikationer som har utfärdats i ett tredje land, om innehavaren har tre års yrkeserfarenhet inom läraryrket på ett EES-lands territorium och det EES-landet har intygat att beviset på formella kvalifikationer har erkänts där.

Ytterligare krav

13 § Högskoleverket kan kräva att den sökande ska slutföra en anpassningsperiod på högst tre år eller genomgå ett lämplighetsprov när

- a) omfattningen av den utbildning som åberopas som stöd för ansökan enligt 10 § eller 11 § är minst ett år kortare än den som krävs i Sverige,
- b) innehållet i den sökandes utbildning väsentligt avviker från innehållet i den utbildning som krävs i Sverige, eller
- c) det i Sverige för läraryrket krävs en eller flera reglerade yrkesaktiviteter som inte ingår i läraryrket i det EES-land i vilket den sökandes kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer har utfärdats.

Den skillnad mellan läraryrken som avses i första stycket c ska motsvaras av en särskild utbildning som krävs i Sverige och som väsentligt avviker från den utbildning som omfattas av den sökandes kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer.

Om Högskoleverket ställer ytterligare krav enligt första stycket, får den sökande välja mellan anpassningsperiod och lämplighetsprov.

Närmare regler om anpassningsperiod finns i 4 kap. och om lämplighetsprov i 5 kap.

14 § Väsentliga avvikelser i den sökandes utbildning enligt 13 § första stycket b och andra stycket, ska avse kunskapsområden som är av största betydelse för utövandet av läraryrket. Den sökandes utbildning ska väsentligt avvika från den utbildning som krävs i Sverige när det gäller längd eller innehåll.

15 § Innan krav ställs på anpassningsperiod eller lämplighetsprov ska Högskoleverket kontrollera om de kunskaper och färdigheter som den sökande har tillägnat sig genom yrkesverksamhet, i ett EES-land eller i tredje land, är sådana att de helt eller delvis täcker den väsentliga avvikelse som avses i 14 §.

Undantag från kraven i 13–15 §§

16 § Den sökande ska medges undantag från kraven i 13–15 §§ om hans eller hennes yrkeskvalifikationer uppfyller de kriterier som fastställts i en ”gemensam plattform” enligt artikel 15 i direktiv 2005/36/EG.

Handlingar

17 § Högskoleverket får begära att den sökande ska komma in med

- a) intyg om medborgarskap,
- b) kopia på de kompetens- eller examensbevis som ger rätt att utöva läraryrket samt, i förekommande fall, ett intyg om den sökandes yrkeserfarenhet, och
- c) upplysningar om återopad utbildning om det är nödvändigt för att bedöma om det finns sådana väsentliga avvikelser som avses i 14 §.

Om det inte är möjligt för den sökande att lämna sådana upplysningar som avses i första stycket c, ska Högskoleverket vända sig till kontaktpunkten enligt artikel 57 i direktiv 2005/36/EG, den behöriga myndigheten eller något annat relevant organ i det EES-land i vilket den sökandes kompetensbevis eller bevis på formella kvalifikationer har utfärdats.

18 § Om det finns skäl att ifrågasätta att de utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis som den sökande har återopat är äkta, får Högskoleverket kräva av den behöriga myndigheten i det EES-land som utfärdat bevisen att den intygar att bevisen är äkta.

4 kap. Anpassningsperiod

1 § Med anpassningsperiod avses utövande av läraryrket i svensk skola under en kvalificerad lärares handledning, eventuellt åtföljt av kompletterande utbildning vid svenskt universitet eller svensk

högskola. Den sammanlagda anpassningsperiod som krävs får aldrig vara längre än tre år.

2 § Den sökande ska styrka att han eller hon har fullgjort vad Högskoleverket anvisat med godkänt resultat genom tjänstgöringsbetyg från den skola där den handledda yrkesutövningen har fullgjorts. Att anvisad utbildning fullgjorts med godkänt resultat ska styrkas med betyg från universitetet eller högskolan.

När den sökande styrkt att anpassningsperioden genomförts enligt Högskoleverkets anvisningar, ska ett behörighetsbevis utfärdas.

5 kap. Lämplighetsprov

1 § Med lämplighetsprov avses ett prov som endast gäller den sökandes yrkeskunnsighet och som anordnas av Högskoleverket för att bedöma den sökandes förmåga att utöva läraryrket i Sverige. Den som har genomgått lämplighetsprovet med godkänt resultat ska få ett behörighetsbevis.

2 § Lämplighetsprovet ska innehålla följande tre delprov:

1. ett individuellt skriftligt prov avseende de föreskrifter som lärare i Sverige ska ha kunskap om för att kunna utöva yrket,
2. ett muntligt prov utifrån utvalda fallbeskrivningar, och
3. en individuell skriftlig självvärdering.

3 § I en bilaga till denna författning anges de kunskapsområden som lämplighetsprovet får omfatta. För varje sökande som ska genomgå lämplighetsprovet ska Högskoleverket bestämma innehållet i provet efter en jämförelse mellan dessa kunskapsområden och de kvalifikationer och erfarenheter som den sökande har.

4 § Lämplighetsprovet anordnas två gånger per år. Högskoleverket bestämmer tid och plats för provet samt inom vilken tid och i vilken ordning anmälan ska göras.

6 kap. Behörighetsbevis för annan utländsk lärarutbildning

1 § En sökande som uppfyller kraven i 1 kap. 3 § och har en annan utländsk lärarutbildning än som avses i 1 kap. 1 §, ska få ett behörighetsbevis av Högskoleverket om utbildningen uppfyller de krav som anges i 2 kap. 4 a § skollagen (1985:1100). Om den sökande inte uppfyller dessa krav kan Högskoleverket ställa krav på kompletterande utbildning och/eller introduktionsperiod enligt 3 §.

Yrkeserfarenhet

2 § Med yrkeserfarenhet avses ett faktiskt och lagligt utövande av läraryrket i utlandet eller i Sverige.

En förutsättning för att yrkeserfarenhet tillsammans med en utländsk lärarutbildning ska kunna motsvara sådan pedagogisk utbildning som avses i 2 kap. 4 § 1 skollagen (1985:1100) är att yrkeserfarenheten avser utövandet av läraryrket på minst halvtid under två år under de närmast föregående tio åren.

Yrkeserfarenheten ska styrkas med intyg från arbetsgivaren eller annan godtagbar handling.

Kompletterande utbildning och introduktionsperiod

3 § Om den sökandes utländska lärarutbildning ensam eller tillsammans med yrkeserfarenhet inte motsvarar sådan pedagogisk utbildning som avses i 2 kap. 4 § 1 skollagen (1985:1100), kan Högskoleverket anvisa den sökande att

- a) genomgå kompletterande utbildning vid ett svenskt universitet eller en svensk högskola, och/eller
- b) genomgå en introduktionsperiod under högst tre år i svensk skola under en kvalificerad lärares handledning.

4 § Den sökande ska styrka att han eller hon har fullgjort vad Högskoleverket anvisat med godkänt resultat genom tjänstgöringsbetyg från den skola där den handledda introduktionsperioden har fullgjorts. Att anvisad utbildning fullgjorts med godkänt resultat ska styrkas med betyg från universitetet eller högskolan.

När den sökande styrkt att den kompletterande utbildningen och/eller introduktionsperioden genomförts enligt Högskoleverkets anvisningar, ska ett behörighetsbevis utfärdas.

Denna författning träder i kraft den 19 oktober 2007, då verkets föreskrifter (2004:3) om behörighetsbevis för lärare med utländsk utbildning ska upphöra att gälla.

På Högskoleverkets vägnar

ANDERS FLODSTRÖM

Ann Besmanoff
(Avdelningen för bedömning av
utländsk högre utbildning)

Kunskapsområden

Lämplighetsprovet får omfatta följande kunskapsområden.

- Kunskaper om den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.
- Kunskaper om kursplaner och läromedel för de egna undervisningsämnena och om centrala didaktiska principer för dessa ämnen.
- Kunskaper i att analysera och bedöma elevers kunskapsutveckling samt kunskaper i betygssättning.
- Kunskaper och färdigheter vid undervisning av svensktalande elever i ett främmande språk avseende framför allt grammatiska skillnader mellan det främmande språket och det svenska språket.
- Förmåga att överföra information och leda barn och elever i deras lärandeprocess och förmåga att möta barn och elever på svenska i och kring ett ämnesinnehåll.
- Förmåga att tillämpa metodik för läs- och skrivinläring på svenska språket.
- Förmåga att kommunicera och interagera med kollegor, barn och elever samt föräldrar.
- Förmåga att organisera arbetet i en klass och att hantera en grupp.

Ansvarig utgivare: Christian Sjöstrand
Redaktör: Lars Bertil Jonberger
Redaktionens adress: Höskoleverket, Box 7851, 103 99 Stockholm
Telefon: 08-563 087 28
Telefax: 08-563 087 10
Prenumeration och separatexemplar:
Fritzes Kundtjänst, 106 47 Stockholm.
Telefon: 08-690 91 90, orderfax: 08-690 91 91.
E-post: fritzes.order@liber.se
Internet: www.fritzes.se